

Til: Helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol
Helse Nord, v/ Administrerende direktør Marit Lind
Finnmarksykehuset v/Konstituert Adm. Direktør Vivi Brenden Bech
Media

UTTALELSE: Uttalelse fra Øst-Finnmarkrådet om Helse Nord's utredning

Øst-Finnmarkrådet viser til sin uttalelse datert 16. oktober om omstillingsprosessen i Helse Nord med vekt på intensivberedskapen ved Kirkenes sykehus. Helse- og omsorgsdepartementet har svart Øst-Finnmarkrådet med at regjeringen planlegger en årlig ekstrabevilgning på 35 millioner kroner til Kirkenes sykehus for å opprettholde dagens tilbud. Det er positivt, og Øst-Finnmarkrådet forutsetter at Helse Nord retter seg etter dette politiske signalet ved å utvikle, ikke avvike, intensivberedskapen ved Kirkenes sykehus.

Det bes om at Helse- og omsorgsdepartementets oppdragsbrev til Helse Nord og Finnmarkssykehuset presiserer at Kirkenes sykehus styrkes varig med 35 millioner kroner utover budsjetttrammen for å sikre god beredskap og akutte tjenester. Det gjelder innenfor medisin, kirurgi, intensiv, medisinsk service, føde/gynekologi og psykiatri.

Øst-Finnmarkrådet reagerer imidlertid kraftig på at døgnenheten ved det distriktspsykiatriske senteret (DPS) i Tana er foreslått nedlagt. Dette vil innebære en kraftig svekkelse av målet om likeverdige helsetjenester for befolkningen uavhengig av geografi og språklig bakgrunn. For pasientene i Øst-Finnmark betyr dette en økt reisevei på 40-50 mil for å få tilgang til et døgntilbud. Rådet krever at Helse Nord legger bort dette forslaget, og at DPS i Tana skal bestå. Forslaget om å fjerne DPS i Tana står i kraftig motsetning til målsetninger om at psykiatri og somatikk skal være likestilte tjenester, og regjeringens mål om å styrke det psykiske helsetilbudet til befolkningen.

Regjeringen har i forslag til statsbudsjett økt bevilgninger til psykisk helse med 360 millioner kroner. 250 millioner kroner for å bidra til at flere skal oppleve god psykisk helse og livskvalitet. I tillegg foreslås det at 110 millioner av økte midler til sykehusene skal settes av til å styrke døgnbehandlingen innen psykisk helsevern, med særlig vekt på barn og unge og de med alvorlige lidelser.

Øst-Finnmarkrådet mener det bør være helt uaktuelt å legge ned allerede godt etablerte praksiser innenfor psykisk helse og rus. Vi trenger tilbudene der folk bor. Den omorganiseringen som er foreslått av arbeidsgruppa for psykiatri fremstår som en stollek, og ikke et grep for å sikre fagfolk til tjenestene.

Det er svært viktig at Helse Nord hensyntar befolkningens rett til å få helsetjenester på samisk. En sentralisering av helsetjenestene bort fra de områdene der den samiske befolkningen bor vil undergrave samiske pasientrettigheter. Tana er som kjent en samisk kommune, og ved DPS har man tilgang til personell med samisk språk- og kulturkompetanse, noe som må veie svært tungt. Denne kompetansen vil man miste ved en nedleggelse. Helse Nord har slått fast at målsettingen er "en overgang fra sårbare til mer robuste og fleksible enheter og fagmiljøer i alle deler av virksomheten".

Omstilling og videreutvikling av spesialisthelsetilbudet i Nord-Norge er nødvendig for å få et bedre tilbud til innbyggerne, men Øst-Finnmarkrådet mener at det ikke kun er kostnader som må legges premisser for omstillingen. Nord-Norge har særlige forhold som det må tas hensyn til, som lange reiseavstander, lang reisetid, utfordrende værforhold og et tynt befolkningsgrunnlag sammenlignet med resten av landet. Dette utfordrer akuttberedskapen, og dette gir Helse Nord utfordringer med å levere likeverdige helsetjenester til hele befolkningen i landsdelen. Staten må sørge for en finansiering av spesialisthelsetjenestene som ikke svekker den desentraliserte strukturen.

Øst-Finnmark har i dag få - om noen - spesialiserte tjenester rettet mot barn og unge. Øst-Finnmarkrådet mener dette er svært uheldig, og henstiller derfor til at det pågående omstillingsarbeidet må vurdere hvordan helsetjenestene til denne gruppen kan styrkes.

Øst-Finnmarkrådet mener det også må vurderes om det bør bygges opp flere halvannenlinjetjenester for barn og unge, samt rus og psykiatri til hele befolkningen i Øst-Finnmark.

Øst-Finnmark har store demografiske utfordringer, samtidig som det er et nasjonalt mål å sikre bosetting og tilstedeværelse her på grunn av sikkerhetspolitiske forhold. Derfor er det svært viktig at Helse Nord kommer ut av sin strukturgjennomgang med gode tjenester for befolkningen i Øst-Finnmark, som er en helt grunnleggende forutsetning for at folk skal bo her.

Når man i tillegg vet at det i Øst-Finnmark befinner det seg to store asylmottak (Vadsø og Kirkenes) + at kommunene har bosatt mange flyktinger allerede som kommer fra krigsoner og som kan være traumatisert, så sier det seg selv at behovet for tjenester innenfor psykiatrien ikke vil bli mindre fremover.

Øst-Finnmarkrådet konstaterer at Helse Nord er i en vanskelig situasjon både økonomisk og når det gjelder bemanning. Helse Nord bør derfor vurdere styrkede tiltak for å beholde helsepersonell. Andre tiltak er mer styring av helsetilbudet med tanke på å unngå unødvendige reiser. Helse Nord bruker i dag mye penger på pasientreiser, og dette bør en se nærmere på om en kan unngå. Dette vil være bra for både pasient og økonomi.

En stor utfordring i Helse Nord er kostnader til drift og nedbetaling av bygg. I Finnmark har man nye bygg som påløper store kapitalkostnader. Dette illustrerer at det er varierte og

krevene økonomiske utfordringer i Helse Nord som må håndteres og møtes på en måte som gjør at muligheter for å levere likeverdige helsetjenester ikke svekkes. Øst-Finnmarkrådet mener derfor at regjeringen må gå inn med direkte støtte til dekking av kapitalkostnader, slik at slike helt nødvendige investeringer i bygg ikke går på bekostning av innholdet i helsetjenestene.

Vadsø/Nesseby 15.11.23

Med Vennlig Hilsen
Øst-Finnmarkrådet

Wenche Pedersen
Styreleder
Sign.

Trond Haukanes
Daglig Leder
Sign.